

- aktywizację zawodową rodziców, w celu uniknięcia umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej;
- poprawę relacji między małżonkami i umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego;
- utrzymanie abstynencji alkoholowej małżonków.

W planach pracy wyznaczano ramowe terminy ich realizacji, zakładane efekty podjętych działań oraz ich ewaluację. Asystenci sporządzali półroczne sprawozdania opisowe oraz sporządzali notatki służbowe z istotnych zdarzeń. Na ich podstawie formułowano wnioski do modyfikacji planu pracy na następny okres.

Asystenci rodziny, realizując zadania wynikające z planów pracy, współpracowali z kuratorami sądu rodzinnego, kuratorami społecznymi, psychologami z poradni psychologiczno-pedagogicznej, poradnią leczenia uzależnień, z wychowawcami w placówkach oświatowymi (przedszkolach, szkołach, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych) w kwestiach dotyczących rozwiązywania problemów psychologicznych, wychowawczych, jak również określenia możliwych form pomocy dla dzieci objętych wsparciem. Ponadto pomagali w formalnościach do urzędu pracy, jak również kierowali na terapię małżeńską. Ponadto asystenci, na prośbę rodziny lub z własnej inicjatywy (mając na uwadze skuteczność działania), towarzyszyli przy wizytach lekarskich o różnej specjalizacji, monitorując realizację zaleceń, jak np. obowiązkowe szczepienia czy też tzw. bilans u dzieci. Wszystkie ww. czynności były chronologicznie odnotowane w kartach pracy asystenta rodziny.

(akta kontroli str.21-24, 193-255, 260-261)

Nadzór nad pracą asystentów rodziny sprawowany był do dnia 15 lipca 2012 r. przez Dyrektora Ośrodka, a od dnia 16 lipca 2012 r. jest sprawowany przez Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej, który ww. zadania posiada w zakresie uprawnień, obowiązków i odpowiedzialności. Stwierdzono, że zgodnie z obowiązującymi przepisami¹³ okresowe, półroczne oceny sytuacji rodzin były zatwierdzone przez Dyrektora Ośrodka. Opinia asystenta i jego wnioski odnośnie modyfikacji planu pracy, opinia Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej na ten temat oraz akceptacja Dyrektora były wpisywane na trzech odrębnych dokumentach.

(akta kontroli str.109, 256-259)

Z wypowiedzi trzech asystentów rodziny, z czego dwóch aktualnie wykonujących pracę w formie umowy zlecenia i jednej osoby, która była asystentem do 30 września 2012 r. wynika, iż podstawową przyczyną umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej było uzależnienie rodziców od alkoholu oraz ich bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Dysfunkcyjność rodziców w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączyła się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: zaburzenie struktury rodziny w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, związane z tym problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, brakiem nawyków higienicznych i uzależnionym od przypadku żywieniem rodziny czy też trudnościami adaptacyjnymi (brak umiejętności załatwiania spraw urzędowych oraz znajomości przysługujących uprawnień).

Trudności, z jakimi najczęściej spotykali się asystenci rodziny, miały związek z nieakceptowaniem ich przez podopiecznych – traktowaniem ich jak obce osoby wtrącające się w ich sprawy rodzinne, czego konsekwencją było też wprowadzanie asystentów w błąd co do istotnych okoliczności funkcjonowania rodziny.

Wskazywane przez asystentów bariery w pracy, to przede wszystkim: zaniżone poczucie własnej wartości rodziny objętej wsparciem, brak wiary we własne możliwości (złe wzorce wyniesione z domu rodzinnego, konflikty i problemy komunikacyjne między członkami rodziny), brak pozytywnych wzorców postępowania, a co za tym idzie niechęć rodziny do zmiany trybu życia. Temu wszystkiemu towarzyszył brak odpowiedniej motywacji do podnoszenia swoich kwalifikacji wobec bardzo ograniczonej oferty pracy. Asystenci spotykali się często z niechęcią do zmiany stylu życia, zamykania się w sobie czy też powrotem do uzależnienia. Jednym z podniesionych elemen-

¹³ Art. 15 ust. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.